

Klimagruppemøte på fylkeshuset i Arendal, 14. august 2014

Møteleder: Hans Fløystad

Referent: Hans Fløystad

Til stede: Trond S. Kristiansen, Jørgen Tjørhom, Kim Øvland. Ola Olsbu og Torleiv Momrak deltok på deler av møtet.

Saker:

1. Status for handlingsprogrammet til klimadelen i Regionplan Agder 2020

Gruppen oppdaterte hverandre på viktige aktiviteter siden møtet i mars.

Hurtigladere; [Nye hurtigladestasjoner](#) for el-bil i Mandal, Lyngdal og Flekkefjord. Det mobiliseres på fylkesnivå og regionnivå for etablering av [4 nye hurtigladestasjoner i Setesdal](#). Antall el-biler har økt til 1700 og behovet for ladestasjoner stiger kraftig.

Aust-Agder fylkeskommune v/fylkesutvalget har gitt uttalelse til Transnovas strategi for utbygging av infrastruktur for ladbare biler:

Aust-Agder fylkeskommune mener at standardisering og kommersialisering er nødvendig for utviklingen av en god landsdekkende ladeinfrastruktur.

Aust-Agder fylkeskommune mener at distriktene må bli høyere prioritert når Transnovas fremtidige strategi og finansieringsplan for infrastruktur for elbiler skal bli vedtatt.

Klimapartnere; [Stor aktivitet under Arendalsuka. Det er etablert tilsvarende nettverk i Hordaland](#) hvor oppslutningen allerede er meget god. Det jobbes med hvordan det vil være praktisk å samarbeide. ØKS-forprosjekt CO2RE er avsluttet, mulighetene for videre satsing på hovedprosjekt undersøkes.

Oljefri; Kristiansand kommune, Arendal kommune og de to fylkeskommunene sørger for at Naturvernforbundet kan videreføre kampanjen på Sørlandet i 2014.

Grønt batteri; [Adapt consulting la fram rapport](#) under Arendalsuka på bestilling fra de to fylkeskommunene. Denne fikk god mottakelse og gir anbefalinger for regionen som er balansert med viktige regionale interesser gjennom prosjektets ressursgruppe. Det jobbes internasjonalt, og regionalt mot Rogaland og Hordaland med kraftutveksling gjennom NSC (North sea commision). Aust-Agder fylkeskommune har nestleder (Jon-Olav Strand) i temagruppe; Climate and Energy.

Oppfølging av politisk verksted v/Hans; Rådmannsgruppen sluttet seg til oppsummering i klimagruppas notat og la dette fram for PSG som gav sin tilslutning. Det framgår av notatet at klimagruppen ikke er ansvarlig for gjennomføring av tiltak. I regionplanens handlingsprogram slås det fast at "rådmannsgruppen har ansvar for å etablere og å følge opp faggruppens anbefalinger". Vedlagte matrise gir et bilde på statusen for oppfølging slik klimagruppen kjenner den. Det er mange initiativ som bør tas i høst, også i forbindelse med budsjettet.

Klimagruppen inviterer prosjektleder for Leverandørutviklingsprosjekt til neste møte i klimagruppen.

2. Regional transportplan og hvordan klimagruppa skal bidra i den sammenheng

Ola Olsbu orienterte om handlingsprogram og framdrift. Planen skal først og fremst inneholde og koordinere tidligere kjente initiativ og planer. Klimautfordringene blir ivaretatt i det pågående planarbeidet i tråd med Regionplanens visjoner. I [vedtatt planprogram](#) peker følgende plantema direkte mot klimautfordringene:

Utfordringer og muligheter i forhold til klima, miljø og folkehelse

- Overføring av persontransport fra bil til miljøvennlige transportmidler
- Redusere behov for personbiltransporten
- Kollektivtransport, tilbud, ansvar, finansiering
- Gang- og sykkeltransport

I oppfølgingen av politisk verksted om klima (PSG november 2013) har rådmannsgruppa og PSG anbefalt at infrastruktur for ladbare biler følges opp i RTP. Det haster å få innspill om dette. Trond og Hans lager et innspill på dette i løpet av september og bruker klimagruppa som ressursgruppe. De klimarelaterte plantemaene settes på dagsorden på neste møte i klimagruppa.

3. RUP 2015 - rammer, prosess og finansieringsmuligheter

Torleiv Momrak orienterte. Pågående prosjekter vil binde opp hoveddelen av RUP-Agder hvor det i 2014 ble avsatt 1,75 mill. kr til Grønt batteri, Klimapartnere, Krypsivprosjektet og Oljefri. Det ble kommentert at Krypsivprosjektet ikke er et klimatiltak. Det ble kommentert at det brukes ca. 102 mill. kr fra offentlig side på klimarelaterte tiltak (Grøn omstelning s.26, Svein Tveitdal 2014). De viktigste finansieringskildene er Innovasjon Norge (Miljøteknikkprogrammet, bioenergiprogrammet mv. 90 mill.), Sørlandets kompetansefond (3 mill.) og RUP (2 mill.).

Klimagruppa vil spille inn eventuelle behov for finansiering av tiltak som er nødvendige for å følge opp Regionplanens klimadel.

Torleiv orienterte også om Regional plan for innovasjon og bærekraftig verdiskaping Agder 2015-2030 (VINN-planen), og utfordret Klimagruppa særlig til å komme med innspill til følgende tema i [vedtatt planprogram](#) ; 1) Potensialer for klima- og miljøvennlig verdiskaping og 2) Bærekraftig verdiskaping basert på Agder sine naturressurser og naturgitte fortrinn: Land- og skogbruk, marin verdiskaping, energi, skjærgårdens og heiområdenes natur-, kultur- og friluftslivskvaliteter.

Klimagruppa setter dette på dagsorden i sitt neste møte.

4. Prosjekt Klima, energi og helhetlig planlegging i Lister

Jørgen orienterte om arbeidet. Prosjektet er inne i en fase hvor det hovedsakelig jobbes med konkrete utbyggingssaker i Listerregionen. Det jobbes med å skaffe en samlet oversikt over utbyggingssakene på tvers av kommunegrensene og utarbeide gode helhetlige vurderinger for hvordan disse bør prioriteres fra kommunenes/regionens side.

Prosjektlederen har også deltatt aktivt i ressursgruppen for utarbeidelsen av Adapt Consultings sin rapport om rammebetingelser for kraftutveksling mot 2050. Prosjektet har gitt viktige innspill vedrørende kost/nytte forbundet med kraftutveksling på kommunalt og lokalt nivå.

Prosjektet er åpent for utvidelser i geografi til også å omfatte øvrige kraftkommuner på Agder. Klimagrappa anbefalte i sin oppfølging av politisk verksted om klima (november 2013) at dette prosjektet bør utvides til å favne alle kraftkommunene på Agder.

5 Orientering om pågående og aktuelle internasjonale klimaprojekt/nettverk

Det er mange internasjonale prosjekter på klimaområdet og aktører på Agder deltar i en rekke av dem; CO2RE (Klimapartnere, Aust-Agder fylkeskommune, Arendal kommune), Smart cities (Kr.sand, Framtidens byer) North sea commission, climate and energy group (fylkeskommunene), ICLEI (Arendal og Kristiansand) er noen av disse. Det er stadig initiativ og invitasjoner til internasjonale prosjekter. I noen tilfeller gir slike prosjekt tilførsel av økonomiske og menneskelige ressurser slik at vi kan få løst regionale oppgavene på en bedre måte. Kraftutveksling og globale klimautfordringer er dessuten internasjonale av karakter. Trond tar initiativ til møte med ressurspersoner på internasjonalt arbeid i fylkeskommunene for å drøfte prioriteringer av og mellom ulike internasjonale program.

6 Elbuss i Aust-Agder/fornybar energi i kollektivtrafikken i Agder

Hans orienterte om forprosjekt for elbussdrift i Aust-Agder. Fylkestinget har vedtatt å søke Transnova om prekvalifisering for pilotprosjekt med el-buss i samarbeid med AKT og Setesdal Bilruiter, med sikte på iverksetting senest fra 1.1.2017. Fylkestinget ber om at kommende utredning om bruk av alternativt drivstoff i kollektivtransporten i regi av Agder Kollektivtrafikk legges frem for fylkestinget med anbefaling om bruk av fornybar energi for kollektivtrafikken i Aust-Agder.

Zero har vært kunnskapsleverandør og pressgruppe for tidligere oppstart av elbussdrift i Aust-Agder og synes ikke fylkeskommunens vedtak er ambisiøst nok.

7 Fremtidig kraftutveksling med Europa mot 2050 [-prosjektrapporten](#) og oppfølging

Trond orienterte om rapporten. Den gir følgende hovedanbefalinger:

1. Det må tilrettelegge for nye handelsløsninger over kablene
2. Norske fornybare ressurser må i større grad brukes i Norge
3. Eksisterende, regulerbare ressurser må videreutvikles først

I tillegg gis følgende seks generelle anbefalinger:

1. Norge må aktivt selge og posisjonere norske ressurser i forhold til EU
2. Samfunnsøkonomisk lønnsomme utenlandskabler må bygges ut
3. Norge bør vektlegge balanse mellom produksjon, forbruk og kraftutveksling
4. Norges energi- og klimamål bør tallfestes, og det bør etableres milepæler og kontrollstasjoner
5. Norge må jobbe for en offensiv klimapolitikk der forurenser betaler
6. Vertskommuner må få ta del i verdiskapingen og utbyggingen av lokale resurser

Ved overrekkelse av rapporten til Tine Sundtoft under Arendalsuka understreket Terje Dammann at rapporten enda ikke var politisk behandlet. Klimagrappa anbefaler et løp hvor rapporten går via styringsgruppa til PSG og deretter til politisk behandling i begge fylker med eventuelle påtegninger som formuleres av styringsgruppen og/eller PSG. Denne saken vil være viktig for utformingen av regionens innspill til ny energimelding. Trond og Jørgen følger saken og denne tas opp til drøfting/orientering på neste møte i klimagrappa.

8 Eventuelt og viktig info fra den enkelte

Geir meldte avbud på grunn av deltakelse i avslutningsfasen på SKOG22, men sendte med følgende positive nyheter fra Setesdal; “ 4 bioenergianlegg av større type på Evje er komen i drift eller er under bygging. 1 bioenergianlegg på Rysstad av større type samt 2 gardsanlegg i Bygland og 1 gardsanlegg i Bykle”.

Hf. 20.8.2014